

ALFABETISKA REGISTRET

Lantmäteriets Historiska kartor på webben är en guldgruva för släkt- och hembygdsvetare. Men längst ner i gruvan finns ytterligare en stängd gruva med guld som inte många känner till. Och det finns nycklar till den.

Innehållet i denna del finns inte på nätet men är digitaliserat. Har man de rätta nycklarna så kan man få tillgång till det gratis. Nycklarna kanske man ser, men inte förstår, vilken nytta man har av dem. Nycklarna heter Alfabetiska registret och de skyttar fram bland sökresultaten på Historiska kartor.

De flesta vet att Lantmäteriets Historiska kartor är ett bra komplement i släkt- och hembygdsvetenskapen. Där finns inte bara kartor, utan många akter med mycket text. Men akterna på internet sträcker sig bara från 1600-talet fram till 1926. Akter därefter får inte läggas ut på grund av sekretessen. Man kan få dem mailade men beställer man fler än fem kostar det.

Tararp nr 2							
Aktens nr	Förrettningens beskaffenhet	R. nr	Förrettningen		Kartor		Särskilda anteckningar
			verkställd	fastställd	Antal	Förvaringsplats	
724	Tararp 2:11, avst	2:22	1939	1939	1	kh	1
768	Tararp 2:11, inlf	2:23	1940	1941	1	kh	1
787	Tararp 1:5, 2:9, 3:3, avst	8:1	1941	1942	1	kh	1
788	Tararp 1:5, 2:9, 3:3, avst	9:1	1941	1942	1	kh	1
789	Tararp 1:5, 2:9, 3:3, avst	10:1	1941	1942	1	kh	1
808	Tararp 4:5, inlf, gb (mot dels 1:4, 2:8, 3:2, dels samf väg för inlf)	4:8	1942	1943	1	kh	1
833	Tararp 1:5, 2:9, 3:3, avst	11:1	1943	1943	1	kh	1
835	Tararp 2:11, avst, gb (mot 2:4 o 4:2)	2:24	1943	1943	1	kh	1
840	Tararp 1:4, 2:8, 3:2, inlf	12:1	1944	1944	1	kh	1
850	Tararp 1:5, 2:9, 3:3, inlf	13:1	1944	1945	1	kh	1
974	Tararp 1:5, 2:9, 3:3, avst	14:1	1946	1947	1	kh	1
1061	Tararp 1:5, 2:9, 3:3, avst	16:1	1948	1949	1	kh	1
1063	Tararp 1:4, 2:8, 3:2, inlf, gb (mot dels 1:4, 4:4, 5:2, dels 4:5, dels 5:6 o samf väg)	17:1	1947	1949	1	kh	1
1076	Tararp 2:11 - 2:17, avst, gb (mot 2:11, 1:4, 2:8, 3:2 o mot 2:4, 4:2 samt 5:7)	2:25	1947	1949	1	kh	1

En sida ur Alfabetiska registret för Tararp i Bräkne-Hoby socken. Det finns 32 sidor med akter som gäller denna by. Kopia från Lantmäteriets Historiska kartor.

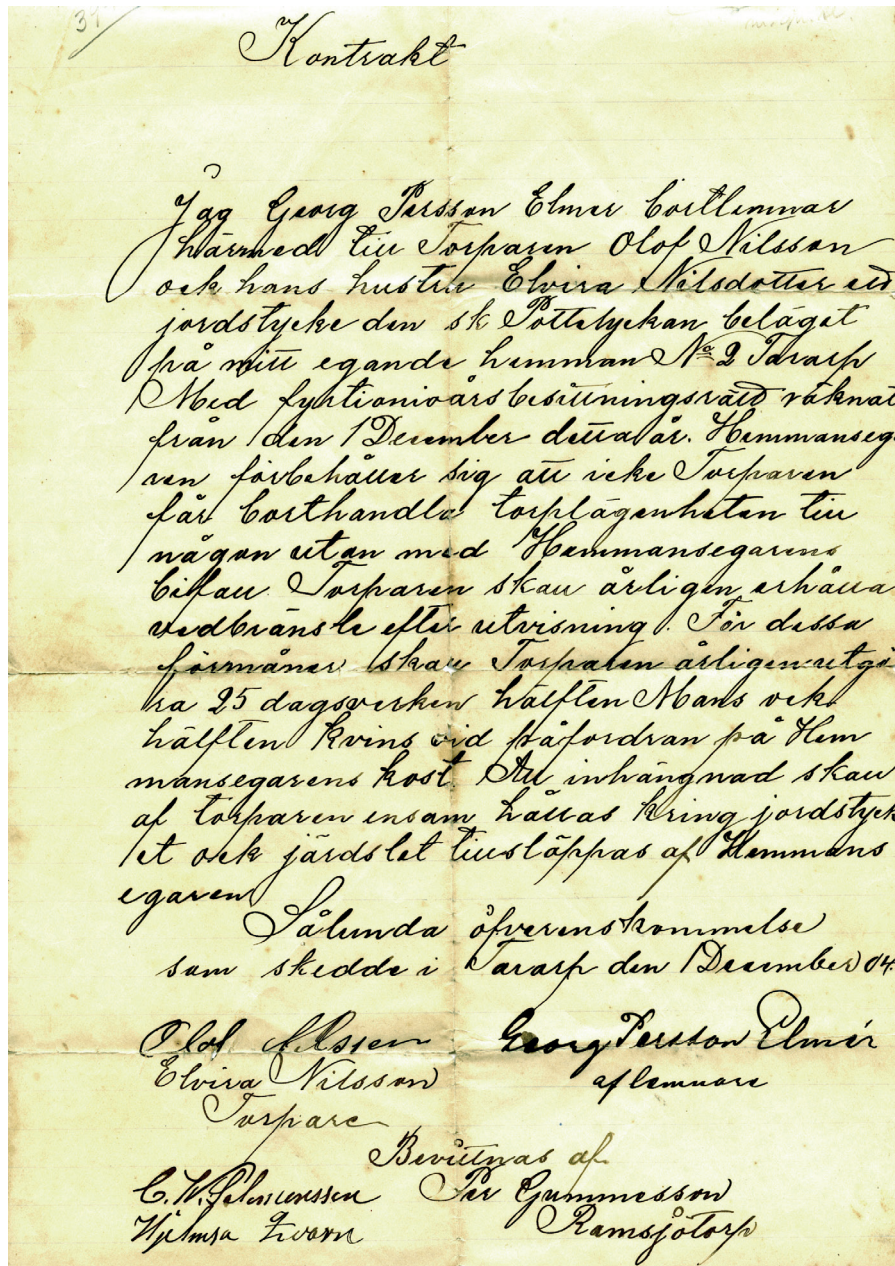
VAD SKA MAN BESTÄLLA?

Det är då Alfabetiska registret kommer in. Varje gång man gör ett kartsök på Historiska kartor så är en av de översta sökträffarna Alfabetiska registret. Klickar man på det så får man fram

en förteckning över akter från den byn ända från de första skiftena under 1700-talet fram till 1980-talet. I samma sökträff ligger också akter från andra byar i samma socken. Vet man fastighetsbeteckningen så ser man vilka akter

Genom Historiska kartor och dess underavdelningar Alfabetiska och Kronologiska registret kan man få veta mycket om torp och gårdar i byarna. Här en vy från Nykulla i Tjureda socken. Foto: Inge Nilsson.

Detta torpkontrakt från 1904 i avskrift finns som bilaga till inlösningsförrättning 10-brä-768 år 1940 gällande ett torp tillhörande Ellen Petersson i Tararp, Bräkne-Hoby socken. Här i original.

som är intressanta. Men Alfabetiska registret är inte utlagt i alla län.

Här finns alla förrättningar med och utan kartor som Lantmäteriet gjort i byn. Efter 1926 kan det vara sammanslagningar, ägoutbyten, vägförrättningar, inlösen av torp, fastighetsregleringar, avsöndringar/avstyckningar, reglering av oskiftad mark och utplånande av samfällad mark. Missa inte

inställda eller vägrade förrättningar!

Eftersom det rör sig om så sena förrättningar kan det tyckas ointressant. Men det är fel, för här finns även kopior av äldre handlingar, som inte finns på Historiska kartor. Det är bilagorna som är det intressanta. Där kan det dyka upp gamla köpekontrakt och torpkontrakt från 1800-talet.

Vägförrättningarna som ofta gjordes

under 1930-50-talen berättar mycket om byn. Hur vägarna var och hur bönderna trätte om grindar. Under 1930-40-talen när dagsverkstorpen avvecklades finns det många inlösningsakter.

ETT EXEMPEL!

Vi tar min farfar August Nilssons torp som ett exempel. Jag beställde hem akt 10-brä-681 som heter *Handlingar angående inlösningsförrättning med gränsbestämning rörande lägenhet å ägor till Tararp 2:4 och 5/64 mtl av 4:2 i Bräkne-Hoby socken av Blekinge län upprättade år 1937 av Carl Boijesen, Distriktslantmätare*. Akten består av 24 sidor maskinskriven text och en vacker karta.

Jag fick veta en hel del som jag inte vetat tidigare trots att jag växt upp intill farmor. Till exempel hade jag utan att lyckas genom husförhörlängderna försökt få fram vilka som bodde på torpet före farfar som kom dit 1912. Men i denna akt fanns som bilaga ett torpkontrakt från 1888 som berättade att torparen och målaren August Svensson med hustru Bothilda Brommesdotter arrenderade torpet på 49 år mot årligen tio mans- och fem kvinnodagsverken på egen kost. Kvinnodagsverken kunde bytas mot att torparkvinnan vävde 50 alnar lingarnsväv samt 5 kronor i kontanter. Man får också veta att torpets båda åkrar hette Granbalkalyckan och Sissebacken. Köpesumman 1937 var 400 kr.

Vid alla inlösningsförrättningar och dylikt finns som bilagor gårdarnas gravationsbevis som berättar en del om skulder och ägoförhållanden. 1930-40-talen är en period med många avstyckningar av villatomter. Man får då veta vilka som byggde byns villor.

ALFABETISKA REGISTRET FINNS INTE I ALLA LÄN

De moderna fastighetsnumren kom i samband med att jordregistret upprättades 1908. Efter hand kom sedan Alfa-

betiska registret till, när varierar från län till län. Det varierar också hur detta ser ut och om det finns utlagt på Historiska kartor, berättar Gun-Britt Rohlén på Lantmäteriet i Örebro.

Men alla register och alla akter som funnits i arkiven är scannade. De register som inte finns på nätet kan man begära från Lantmäteriet eller åka till närmaste kontor.

Alfabetiska registret sträcker sig fram till 1970-90-talen då fastighetsregistret började digitaliseras. Skaraborg började först och Gotland blev sist att digitaliseras. Alfabetiska registret kan fattas i vissa län men allt finns i Kronologiska registret. Detta register är värre att hitta i eftersom akterna är ordnade sockenvis och i numerisk ordning efter aktnumren.

Inge Nilsson

Kanske kan ett gammalt inlösningskontrakt berätta mer om torpet Dalen i Källreda i Tolgs socken. Foto: Inge Nilsson.

Detta är den gamla stugan på torpet Dalen i Källreda i Tolgs socken. Bilden är unik för stugan revs någon gång efter 1964. Den fanns då när Ingemar Bjersing fotograferade den från andra sidan till Tolgboken.